

РЕШЕНИЕ

№ 450

гр. гр.Велинград, 15.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИНГРАД, II - ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седми декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: И.КА Н. ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ДОНКА ЕМ. ТАБАКОВА
като разгледа докладваното от И.КА Н. ПЕНЧЕВА Гражданско дело № 20235210100540 по описа за 2023 година

Предявени са обективно кумулативно съединени иски с правно 79, ал.1 ЗЗД, във вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, във вр. чл. 92, ал. 1 ЗЗД, във вр. чл. 86, ал. 1 за осъждане на И. Г. М., ЕГН: ***** да заплати на Вива Кредит АД, ЕИК: 207343548 сумата от общо 3 870,27 лв., от които 3000 лв. главница, 126,12 лв. договорна лихва за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 212,10 лв. такса ангажимент за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверения за настоящ адрес за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 202 лв. неустойка за непредоставяне на съгласие за директен дебит за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 44 лв. начислени такси за ограничаване негативни последици при просрочие за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 12,55 лв. мораторна лихва върху просрочените текущи задължения за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 172,50 лв. мораторна лихва върху непогасената главница за периода 19.11.2022, до датата на предявяване на исковата молба, дължими по Договор за кредит „Violeta“ от 19.11.2021 г., сключен между Вива Кредит АД и И. Г. М., ведно със законна лихва от датата на завеждане на исковата молба, до датата на окончателното погасяване, върху всяка от тези суми.

Твърди се, че между ищеца и ответника на 19.11.2021 г. е сключен Договор за кредит „Violeta“ под формата на кредитна линия с възможност за еднократно или многократно усвояване на главница, до размера на одобрения кредитен лимит, който е 3000 лв.

Излага се, че преди сключването на договора на ответника е представен Стандартен европейски формуляр (СЕФ), описващ всички условия по договора съгласно изискванията на Закона за потребителския кредит.

По силата на този договор ответникът е усвоил заемна сума в размер на 3000 лв. и след частични предсрочни погасявания още няколко пъти по 3000 лв. или части от лимита. Договорът бил сключен за срок от една година от датата на неговото подписване, т. е. същият обвързвал валидно страните до 19.11.2022 г.

По силата на договора текущото задължение е следвало да бъде погасявано до 30 дни от усвояване на главницата. При еднократно усвояване на кредитния лимит с подписване на договора за кредит 30 дни текат от датата на усвояване на целия кредитен лимит, а при усвояване на части 30 дни текат от датата на първото частично усвояване.

Уговорено било заетата сума да се олихвява с фиксиран годишен лихвен процент, съгласно чл. 4, ал. 2 от Договора в размер на 15 % върху усвоената главница.

Съгласно чл. 20 ал. 3 от Договора при забава за плащане, на което и да е парично задължение, Кредитополучателят дължи законна лихва за забава за всеки ден забава, равняваща се на ОЛП, обявен от БНБ в сила от 1 януари, съответно от 1 юли на текущата година плюс 10 процента на основание ПМС № 426/ 18.12.2014 г.

Сочи се, че Кредитополучателят е заявил и декларира, че е избрал доброволно преди подписване на договора да се ползва от допълнителен пакет от услуги „VIP обслужване“ и такси за действия по ограничаване на негативни последици при просрочие“, за което му е предоставена и Тарифа.

Поддържа се, че по силата на чл. 4 ал. 1., т. 2.2 и т. 2.3 от Договора кредитополучателят дължи „Такса ангажимент“ за предоставена допълнителна доброволна услуга, а именно кредиторът да осигури за целия срок на договора сумата от одобрения кредитен лимит, която да е достъпна за Кредитополучателя при негово поискване за усвояване във всеки един момент от договора, при изрично фиксирания лихвен процент от 15 % - ГЛП или 0.042% на ден. Таксата ангажимент представлявала цената, която се заплаща от страна на кредитополучателя, за да си осигури при фиксирани условия възможност за усвояване на главницата по кредита в рамките на кредитния лимит многократно в рамките на договорения срок. Възможността за многократно усвояване на сума в рамките на един договор и при фиксирани условия облекчавала Кредитополучателя и му давала възможност без ново кандидатстване, без допълнително представяне на документи, нова оценка на кредитоспособност и изчакване на срок за одобрение, да разполага, когато му е необходимо със средства, които може да ползва еднократно или многократно в рамките на 1 година. Тази такса се начислявала само ако е усвоена сума от кредитния лимит, само върху размера на усвоената сума и само за периода до нейното връщане, не за целия срок на договора, не

авансово, не предварително. Таксата била включена в ГПР.

На осн. чл. 20, ал. 4 от Договора се дължали и такси по Тарифата на дружеството за действия по ограничаване на негативни последици при просрочие, до заплащане на съответното текущо задължение или общото задължение по кредита. Такива били разходите за изпращането на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждането на телефонни разговори и др., направени от Кредитодателя, за да събере извънсъдебно и по доброволен начин просрочените си вземания от Кредитополучателя по процесния Договор. Тъй като не било извършено плащане от страна на Кредитополучателя на част от падежиралите текущи задължения в уговорения срок, Кредиторът изпращал напомнителни СМС, електронни писма на посочената в профила на Кредитополучателя електронна поща, както и ангажирал служител от КОЛ център да прозвънява преди, на и при просрочие и след падежната дата на Кредитополучателя и да го уведомява за датата на плащане, размерът на задължението му и наличието на просрочие. Напомнянето за определени действия и плащания било организирано изцяло в полза на клиента-потребител, за която услуга същият бил уведомен, съгласил се и желал да ползва. Същата услуга не представлявала неустойка за неизпълнение, а допълнителна услуга, поради което не следвало да се обвързва със законната лихва при неизпълнение, която представлява наказание за неизпълнението на задълженията.

Съгласно чл. 15 ал. 1 до ал. 3 от Договора, при непредставянето на съгласие за директен дебит се начислявала неустойка за неизпълнено задължение. Размерът на неустойката бил 2% от усвоената, но непогасена главница. Начислената неустойка се дължала ведно с текущото месечно задължение. Ако се предоставило съгласието за директен дебит, макар и на по-късен етап, не в договорения срок, Кредиторът се задължавал да спре начислението. До края на срока на договора такова съгласие за директен дебит не било предоставено.

Твърди се, че Съгласно чл. 15 ал.2-3 от договора, Кредитополучателят се е задължил с подписване на договора в срок до 5 дни от подписването му, както и 2 дни преди изтичане на всеки следващ тридесет дневен период на заплащане на текущото задължение, да предостави Удостоверение за липса на задължения по чл. 87 ДОПК, от което е видно че няма задължения, както и Удостоверение за настоящ адрес. При непредставяне на което и да е от двете удостоверения, или ако от Удостоверението по чл. 87 ДОПК е видно наличието на задължения към държавни и общински органи, се начислявала неустойка в размер по 0.5% от общия размер на усвоената/усвоените и непогасена/непогасени главница/главници за всяко от непредоставените удостоверения. Начислената неустойка била част от текущото задължение и се дължала в края на всеки тридесетдневен период. При еднократно представяне на удостоверение се спирали начисленията. Въпреки това такива удостоверения не били предоставени от Кредитополучателя.

Поддържа се, че кредитният лимит бил усвоен по следния начин: на 19.11.2021 г.-3 000 лв.; на 29.11.2021 г.- 3 000 лв.; на 09.12.2021 г.-3 000 лв.; на 05.01.2022г.-3 000 лв.; на 20.01.2022г.-3 000 лв.; на 08.03.2022г.-1 000 лв.; на 18.03.2022г.-800 лв.; на 29.03.2022г.-1 200 лв.; на 29.04.2022г.-3 000 лв.; на 04.08.2022г.-3 000 лв.

Заемателят извършил плащания в общ размер на 22 330.23 лв., с които били погасени текущи задължения, както и законна лихва за забава, но са останали неизплатени задължения по процесния договор за паричен заем в размер на общо 3870,27 лв., от които 3000 лв. главница, 126,12 лв. договорна лихва за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 212,10 лв. такса ангажимент за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за настоящ адрес за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 202,00 лв. неустойка за непредоставяне на съгласие за директен дебит за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 44 лв. начислени такси за ограничаване негативни последици при просрочие за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 12,55 лв. мораторна лихва върху просрочените текущи задължения за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г. 172,50 лв. мораторна лихва върху непогасената главница.

С оглед изложено иска от съда да се произнесе с решение, с което да осъди И. Г. М. да заплати на ищцовото дружество процесните суми.

Претендира за присъждане на направените по делото разноски.

В срока по чл. 131 ГПК от страна на ответника не е постъпил отговор.

Съдът като обсъди доводите и възраженията на страните и като взе предвид представените по делото доказателства поотделно и в съвкупност, счита за установено следното от фактическа и правна страна:

От представените по делото доказателства се установява, че на 19.11.2021 г. страните са сключили Договор за кредит „Violeta“ по реда на ЗПФУР. Съгласно него „Вива кредит“ ООД- заемотател е предоставил на И. Г. М.-заемотател сума в размер на 3 000 лв. под формата на кредитен лимит, който да бъде усвоен еднократно или многократно на части. Срокът на договора е една година. Уговорено е кредитополучателят да заплаща текущото си задължение до 30 дни от усвояване на главницата, като при еднократно усвояване 30 дни текат от датата на усвояване на целия кредитен лимит, а при усвояване на части-от датата на поредното усвояване /чл. 3, ал. 2/. Уговорен е фиксиран годишен лихвен процент в размер на 15 % и ГПР от 49,32 %.

С чл. 4, ал.1, т. 2. 3, от договора заемотателят е поел задължение да не променя лихвения процент по договора за кредит, срещу което заемотполучателят се е задължил да заплаща такса ангажимент в размер на 0,07 % на ден върху усвоената и непогасена главница, която се дължи в края

на всеки тридесетдневен период от усвояване на главницата.

Регламентирано е право на предсрочно погасяване на кредита с право на намаляване на разходите по заема /на лихвата и разходите на оставащата част/; право на отказ от договора в 14-дневен срок, без да се дължи обезщетение или неустойка, като връща на заемодателя получената заемна сума /главницата/ ведно с лихвата върху всеки ден на ползването до връщането на сумата.

Съгласно чл. 15 от Договора кредитополучателят се задължава, в срок от пет дни от сключване на договора, да предостави съгласие за директен дебит по банковата си сметка за целия срок на договора. При непредставяне на такова съгласие, в края на всеки тридесетдневен период от усвояване на главницата се начислява неустойка в размер на 2% от усвоената, но непогасена главница, която се дължи с текущото задължение.

Освен това, след като е предоставил съгласие за директен дебит, кредитополучателят следва да предоставя до два дни преди изтичане на всеки тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, потвърждение от банката за наличие на разполагаеми парични средства, с които може да покрие неговия размер. При липса на потвърждение за наличие на разполагаеми средства в банковата сметка до 2 дни преди изтичане на всеки тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, независимо дали е спазен срока за предоставяне на съгласие за директен дебит, се начислява неустойка в размер на 2% от усвоената, но непогасена главница, която се прибавя към текущото задължение.

Също така, в срок от 5 дни от сключване на договора, както и 2 дни преди изтичане на всеки следващ тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, кредитополучателят се задължава да предоставя удостоверение за липса на задължения по чл. 87 ДОПК, от което да е видно, че няма задължения към държавни и общински органи и удостоверение за настоящ адрес. При непредставяне на което и да е удостоверение или ако от удостоверението по чл. 87, ал. 1 ДОПК е видно, че има каквото и да е публично задължение по ДОПК, дължи неустойка в размер на 0,5% от общия размер на усвоената и непогасена главница, която се начислява към текущото задължение.

Предвидено е в чл. 20, ал. 3 от Договора, че при забава на плащане на някоя от погасителните вноски, заемателят дължи законната лихва върху забавената сума за всеки ден забава, а съгласно ал. 4 при забава за плащане на съответното текущо задължение дължи разходи за действия по събиране на задълженията, съгласно Тарифа за допълнителен пакет услуги-VIP обслужване по продукт „Violeta“ и такси за действия по ограничаване на негативни последици при просрочие /разходи за изпращането на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждането на телефонни разходи и др., които кредиторът е направил, за да събере извънсъдебно и по доброволен начин просрочените задължения/.

По делото е допусната и изслушана съдебно-икономическа експертиза. Според заключението на вещото лице, което съдът кредитира като обективно, обосновано и неоспорено от страните, се установява, че ответникът е усвоил общо по договора сума в размер на 23 900 лв., която е преведена по неговата сметка, както следва: на 19.11.2021г.-3 000 лв., на 29.11.2021г.-3 000 лв., на 09.12.2022 г.-3 000 лв., на 05.01.2022 г.-3 000 лв., на 20.01.2022 г.-3 000 лв., на 08.03.2022 г.- 1 000 лв., на 18.03.2022 г.- 800 лв., на 29.03.2022 г.-1 200 лв., на 29.04.2022 .-2 900 лв. и на 08.04.2022 г.-3 000 лв.

За погасяване на задължението са извършени плащания в размер на 22 330,23 лв., последното от които в размер на 3 448 лв. на 04.08.2022г.

С извършените плащания са погасени следните задължения: главница по кредита в размер на 21 000 лв., възнаградителна лихва за периода 19.11.2021г.-17.08.2022г. в размер на 255,19 лв., неустойка директен дебит в размер на 400,14 лв., неустойка за непредставени обезпечения в размер на 100 лв., такса фиксиран лихвен процент в размер на 428,50 лв., лихва за забава за периода 19.11.2021г.-17.08.2022г. в размер на 4,40 лв., такса за организиране на просрочие в размер на 42 лв., такса за липса на удостоверение за задължения в размер на 100 лв.

След корекция на непогасената главница към 14.06.2023г. са останали непогасени задължения в размер на общо 3 739,70 лв., от които: главница в размер на 2 900 лв., възнаградителна лихва в размер на 117,62 лв. за периода 17.08.2022г.-14.11.2022г., неустойка директен дебит за периода 17.08.2022г.-14.11.2022г. в размер на 188,20 лв., неустойка за непредставени удостоверения за периода 17.08.2022г.-14.11.2022г. в размер на 47,05 лв., такса за фиксиран лихвен процент за периода 17.08.2022г.-14.11.2022г. в размер на 197,61 лв., лихва за забава за периода 17.08.2022г.-19.11.2022г. в размер на 12,55 лв., лихва за забава за периода 19.11.2022г.-14.06.2023г. в размер на 185,62 лв., такса за организиране на просрочие за периода 17.08.2022г.-19.11.2022г. в размер на 44 лв., такса за липса на удостоверение за задължения за периода 17.08.2022г.-14.11.2022г. в размер на 47,05 лв.

Съдържанието на договорните клаузи безусловно налага извод, че се касае за сключен договор за потребителски кредит, по силата на който Кредиторът „Вива Кредит“ АД предоставя на потребителя И. М. кредит под формата на заем, при разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Ищецът има качество на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 2 ЗПК, а именно- физическо лице, което при сключването на договор за потребителски кредит действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност. Като потребител разполага и със защита срещу неравноправни клаузи, предвидена в Глава Шеста на ЗЗП, за които съдът следи служебно и които следва да се преценяват при основателността на иска. По отношение на действителността на договорите за потребителски кредити, приложими са специалните и разпоредби на чл. 22 ЗПК.

Съгласно чл. 143 ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с

потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. Съгласно чл. 146, ал. 1 ЗПК неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако не са уговорени индивидуално. Не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случай на договор при общи условия. Ако общата преценка на договора сочи, че той е договор с общи условия, доставчикът следва да докаже твърдения факт, че някоя клауза е договорена индивидуално.

Като съобрази съдържанието на договорните клаузи, съдът намира за неравноправни клаузите на чл. 15 ДОПК, предвиждащи начисляване на неустойки за непредоставяне на съгласие за директен дебит, за непредоставяне на потвърждение от банката за достатъчна разполагаема наличност по банковата сметка на длъжника, за непредоставяне на удостоверение по чл. 87 ДОПК и за непредоставяне на удостоверение за настоящ адрес.

Съдебната практика е константна, че неустойката представлява обезщетение за претърпените от неизпълнението на договорното задължение вреди и има санкционен характер. В случая обаче чрез неустойката кредиторът обезпечава неизпълнение на договорно задължение което не е нито пряко нито косвено обвързано с основното задължение на потребителя по връщане на заемната сума. Предвидено е да се начислава неустойка за неизпълнение на задължения, за които длъжникът дори не следва да носи отговорност. Целта да се предоставят на исканите съгласия и документи е, за да прецени кредитора платежоспособността на длъжника и да си гарантира, че ще изпълнява задълженията си по договора точно. Съгласно чл. 16, ал. 1 ЗПК задължението да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя преди да сключи договора е на кредитора. Недопустимо е това задължение да се възлага в тежест на насрещната страна, нито да се начислява неустойка за неизпълнението му.

Настъпилата в срока на изпълнение на задължението неплатежоспособност на длъжника, дава право на кредитора да поиска предсрочно изпълнение на задължението съгласно чл. 77 ЗЗД. Законът допуска единствено възможност за кредитора да обяви вземането за предсрочно изискуемо и да пристъпи към събирането му, ведно с уговорените в договора разходи. Уговарянето на неустойка, което принципно е допустимо за всяко неизпълнение на договора, в този случай надхвърля законовите рамки, както и нейния обезпечителен и санкционен характер и представлява типична проявна форма на нарушение на добрите нрави и на нарушаване на закона. Уговорената неустойката за това неизпълнение на договора, представлява сериозна санкция за длъжника и неоснователно обогатява кредитора, тъй като предпоставките, при които е предвидено да се начислява, предполагат, че задължението няма да бъде изпълнено. По този начин

кредиторът получава една допълнителна печалба, освен договорената лихва. Неизпълнението на задълженията на потребителя по чл. 15 от договора се санкционира със сума, която се прибавя към нея, т.е. дългът на заемателя се увеличава необосновано дори при точно изпълнение. Такава неустойка не може да бъде оправдана.

Макар да не съществува договорна и законова пречка да бъде уговорена неустойка при неизпълнение на задължението за връщане на заемната сума от страна на длъжника, в случая потребителят се санкционира неколкостранно-веднъж за непредставяне на искани съгласия и удостоверения, за което дължи неустойка с възможност само на това основание договорът да бъде обявен за предсрочно изискуем дори и да заплаща редовно главницата и лихвите в уговорените срокове и размери съгласно погасителните вноски; след това при забава за плащане на някоя погасителна вноска, дължи законната лихва върху забавената сума за всеки ден забава. Неустойката в случая надхвърля рамките на чисто санкционния си характер и представлява начин за неоснователно обогатяване на кредитора, което е недопустимо, а от друга страна натоварва длъжника с допълнителни разходи само поради формалното неизпълнение на задължението си, което по начина, по който е регламентирано е обективно неизпълнимо.

Неравноправна по смисъла на чл.143, ал.2, т.20 от ЗЗП, а оттам и нищожна е и клаузата на чл. 4, ал.1, т. 2., 2 от Договора, предвиждаща заплащане на такса ангажимент, за да не променя кредитора фиксирания лихвен процент за срока на договора.

Според чл.10а, ал. 1 от ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит – чл.10а, ал.4 от ЗПК. От граматическото тълкуване на двете цитирани разпоредби следва, че таксата се дължи за конкретно действие на кредитора. В процесния случай обаче таксата се дължи срещу „бездействие“ – да не променя лихвения процент. Срещу нея не се предоставя никаква услуга. В действителност, срещу плащането на тази такса потребителят получава „ангажимент“ за добросъвестно изпълнение на вече договорени условия. Доколкото срещу заплащането на таксата потребителят не получава услуга и предвид че клаузата не е уговорена индивидуално, същата е нищожна по смисъла на чл.146, ал.1 от ЗЗП.

От друга страна, такса няма да се дължи, ако пълният размер на главницата е усвоен с подписване на Договора, респективно при всяко частично усвояване на главници от кредитния лимит, но само ако са погасени всички дължими суми, в това число и главници преди съответното усвояване (чл.4 от Договора), т.е. дължимостта на таксата зависи изцяло от поведението на длъжника, а не дали „услугата“ е предоставена.

Затова и договарянето на такава такса съдът намира за несъвместимо

със забраната на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК, поради което клаузата, с която е уговорена е нищожна на основание чл.26, ал.1 от ЗЗД, поради противоречие на закона.

В допълнение, след като таксата се дължи за това, че кредиторът няма да променя лихвения процент за срока на Договора, то същата би следвало да е дължима за срока на договора. Видно от чл.4, ал.1, т.2. 3. от Договора обаче таксата се дължи „ежедневно“, без да е посочен краен момент на нейното начисляване. Според чл. 3 от Договора кредитополучателят може по всяко време да усвоява суми от главницата до максималния размер на кредитния лимит. Следователно ответникът може да усвои част от главницата и в края на едногодишния срок на Договора, но ще дължи такса ангажимент и след неговия падеж, тъй като таксата „се дължи в края на всеки тридесетдневен период от усвояване на главница/главници“. Клаузата за дължимост на такса ангажимент е неясна и като такава е нищожна на основание чл.10а, ал.4 от ЗПК, която е императивна.

На следващо място, уговорката, че такса ангажимент, която не е във фиксиран размер, а се начислява „ежедневно“ и размерът ѝ е обусловен от размера на усвоената към конкретен момент главница, налага се изводът, че такса ангажимент представлява допълнително „периодично плащане“ в допълнение към дължимите главница и възнаградителна лихва, а не такса за допълнителна услуга, свързана с договора за потребителски кредит. В този смисъл, клаузата има за цел да заобиколи изискването на чл.10а, ал.1 от ЗПК, поради което е нищожна.

Нищожна поради противоречие с чл. 10а, ал. 2 ЗПК е и клаузата на чл. 20, ал. 4 ЗПК, предвиждаща разходи за действия по събиране на задължения и такси за действия по ограничаване на негативни последици при просрочие.

Както вече се посочи, съгласно чл. 10а, ал. 2 ЗПК кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Посочените в чл. 20, ал. 4 от Договора действия са такива, свързани с управлението на договора, за сълирането на които законодателят е предвидил забрана.

Освен това предвид че неустойката за директен дебит, такса ангажимент за фиксиран лихвен процент, неустойката за непредоставяне на удостоверения, такса за удостоверения за липса на задължения, такса организиране на просрочия, представляват допълнително предвидена скрита печалба за търговеца за сметка на потребителя, извън уговорената договорна възнаградителна лихва и разход по кредита, същите следва да бъдат включени в ГПР, съгласно чл.19, ал. 1 от ЗПК. За него чл. 19, ал. 4 ЗПК предвижда да е в максимално допустим размер – пет пъти размера на законната лихва.

Видно от дадената в чл. 19, ал. 1 ЗПК дефиниция за годишен процент на разходите по кредита и при съобразяване с § 1 на ДР на ЗПК, с уговорените плащания се въвеждат именно допълнителни разходи, в резултат на които общият разход по кредита за потребителя и съответно годишния процент на

разходите реално надхвърля 49,32 % и възлиза на 76,68 %, според заключението на вещото лице. Така размерът на ГПР се явява по-голям от законово допустимия петкратен размер на законната лихва - 50 %, определен в чл. 19, ал. 4 от ЗПК. По този начин с уговорените такси и неустойки се заобикаля разпоредбата на чл.19, ал. 4 от ЗПК, като в годишния процент на разходите не се включва техният размер. Тъй като неустойките и таксите са прикрит разход по кредита, с който се надхвърля допустимия размер на разходите по чл. 19, ал. 4 от ЗПК, включената в договора клауза за заплащането им отделно има за цел заобикаляне на изискванията на закона за максималния размер на годишния процент на разходите по кредита, поради което е нищожна.

В случая неприложим е чл. 26, ал. 4 ЗЗД и съдът не разполага с правомощията да редуцира разера на ГПР до законово допустимия от 50 % . С решение С-618/10 от 14.06.2012г. по дело Banco Espanol de Credito срещу Joaquín Calderon Camino, постановено по преюдициално запитване относно тълкуването на член 6, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. по неравноправните клаузи в потребителските договори и член 2 от Директива 2009/22/ЕО на ЕП и на Съвета от 23.04.2009г. относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите, състав на СЕС постановява, че не се допуска правна уредба на държава-членка, която дава възможност на националния съд, когато констатира нищожността на неравноправна клауза в договор между продавач или доставчик и потребител, да допълни договора, като измени съдържанието на тази клауза.

В мотивите на решение С-421/14 от 26.01.2017г. по дело Banco Primus SA срещу Jesus Gutierrez Garcia /т.71/ състав на СЕС приема, че видно от текста на член 6, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г., националните съдилища са длъжни само да не прилагат неравноправните договорни клаузи, така че те да нямат задължителна сила за потребителя, но не са овластени да изменят съдържанието им. Договорът трябва по принцип да продължи да действа без друго изменение освен произтичащото от премахването на неравноправните клаузи, доколкото съгласно нормите на вътрешното право съществува правна възможност така да се запази договорът. Предвид обаче, че клаузата, с която се договаря годишният процент на разходите е част от същественото съдържание на договора за потребителски кредит, същият не може да съществува без нея, поради което нищожността на тази клауза, обуславя недействителност на целия договор.

Съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Следователно исковата претенция следва да се отхвърли в частта за вземанията в размер на 126,12 лв. договорна лихва за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 212,10 лв. такса ангажимент за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв.

неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверения за настоящ адрес за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 202 лв. неустойка за непредоставяне на съгласие за директен дебит за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 44 лв. начислени такси за ограничаване негативни последици при просрочие за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г..

Извършените от кредитополучателя плащания на сумата от общо 22 330,23 лв. следва да се отнесат към погасяване единствено на вземането за главница. С платената сума са погасени изцяло усвоените суми по кредита за периода 19.11.2021г.-29.04.2022г., формиращи главница в размер на общо 21 900 лв. и частично усвоената на 04.08.2022г. сума до размера на 1 430, 23 лв. Останала е непогасена главница в размер на 1 569,77 лв., до който искът в тази част следва да се уважи, а за разликата над него до претендираната сума да се отхвърли, като неоснователен.

Предвид че задължението е парично, при забава кредиторът има право на законна лихва от деня на забавата, съгласно чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Изискуемостта на задължението за връщане на последно усвоената на 04.08.2022г. сума е настъпила на 04.09.2022г. съгласно чл. 3, ал. 2, пр. последно от Договора / при поредно усвояване, в случай че клиентът няма други усвоени и непогасени главници, следва да погаси задължението в тридесетдневен срок от датата на поредното усвояване/. Следователно на 05.09.2022г., длъжникът е изпаднал в забава, като не е погасил изцяло задължението от 3 000 лв.. За периода от 05.09.2022г. до края на срока на договора лихвата за забава върху непогасената сума от 1 569,77 лв. е в размер на 33.14 лв., изчислена от съда с апис калкулатор. Доколкото процесния период се включва в исковия, а претендираната от ищеца сума от 12,55 лв. е по-малка от дължимата, исковата претенция в тази част следва да се уважи.

Върху сумата от 1 569,77 лв. се дължи лихва за забава и за периода 19.11.2022г. /края на срока на договора/ до датата на подаване на исковата молба-12.06.2023г. В случая исковата молба е подадена по пощата, поради което се прилага разпоредбата на чл. 62, ал. 2 ГПК и за дата на подаването ѝ следва да се счита датата на поставеното пощенско клеймо /в този смисъл определение № 411/01.10.2009г. по ч. гр. д. 295/2009г. на II г.о. на ВКС, решение № 148/19.04.2011г. по гр. д. 1130/2010г., III г. о. на ВКС, ч.гр.д. № 118/2009 г. на ВКС; определение по ч.т.д. № 115/2009 г. на ВКС; определение по ч.гр.д. № 74/2009 г. на ВКС; определение по ч.т.д. № 546/2008 г. и определение по ч.т.д. № 316/2009 г. на ВКС/. Лихвата за забава за периода 19.11.2022г.-12.06.2023г., изчислена от съда с апис калкулатор е в размер на 99.92 лв., до която сума искът следва да се уважи, а за разликата над него до претендираната сума от 172,50 лв. следва да се отхвърли като неоснователен.

За незаплатената сума за главница се дължи и законна лихва от датата

на предявяване на иска 12.06.2023г., до окончателното плащане на сумата.

С оглед изхода на правния спор и на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, на ищеца се дължат разноски съразмерно на уважената част от иска.

Искането за заплащането им е заявено своевременно-в исковата молба.

Претендира се заплащане на разноски за държавна такса, адвокатско възнаграждение и възнаграждение за съдебно-счетоводна експертиза.

В производството по делото ищецът е заплатил държавна такса в размер на 275, 04 лв., за съдебно-счетоводна експертиза в размер на 300 лв., удостоверено с представените по делото платежни нареждания /л. 52 и л. 67 по делото/ и за адвокатско възнаграждение в размер на 1200 лв., видно от приложения Договор за правна защита и съдействие /л. 80/.

Съобразно уважената част от иска се дължат разноски за държавна такса в размер на 119,55 лв., за съдебно-счетоводна експертиза в размер на 130,40 лв. и за адвокатско възнаграждение в размер на 521,59 лв. Или общо на ищеца се дължат разноски в размер на 771,54 лв., които следва да се възложат в тежест на ответника.

На осн. чл. 77 ГПК ищецът следва да бъде осъден да заплати по сметка на РС Велинград разноски за съдебно-счетоводна експертиза в размер на 100 лв., предвид че не изпълни дадените указания на съда да довнесе размера на разноските за съдебно-счетоводна експертиза.

По изложените съображения, настоящият състав на Районен съд Велинград

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на осн. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, във вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, във вр.чл. 92, ал. 1 ЗЗД чл. 86, ал. 1 ЗЗД И. Г. М., ЕГН: ***** от гр. Велинград, ул. ***** № 29, **ДА ЗАПЛАТИ** на Вива Кредит АД, ЕИК: 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, сумата 1 569,77 лв.-главница по Договор за кредит „Violeta“ от 19.11.2029г. , ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба-12.06.2023г., до окончателното плащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над тази сума до претендираната от 3 000 лв. главница, както и в частта за присъждане на 126,12 лв. договорна лихва за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 212,10 лв. такса ангажимент за периода от 18.07.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверения за настоящ адрес за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 50,50 лв. неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на удостоверение за липса на задължения по ДОПК за периода 01.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 202 лв. неустойка за непредоставяне на съгласие за директен дебит за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., 44 лв. начислени такси за ограничаване

негативни последици при просрочие за периода от 17.08.2022 г. до 19.11.2022 г., като неоснователен.

ОСЪЖДА, на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, И. Г. М., ЕГН: ***** от гр. Велинград, ул. ***** № 29 , **ДА ЗАПЛАТИ** на Вива Кредит АД, ЕИК: 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, сумата от 12,55 лв. мораторна лихва върху сумата от 1 569,77 лв. главница за периода от 05.09.2022г. до 19.11.2022г., както и мораторна лихва върху главницата за периода от 19.11.2022г. до датата на подаване на исковата в размер на 99.92 лв., като за разликата над тази сума претендираната сума от 172,50 лв. отхвърля иска като неоснователен.

ОСЪЖДА, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, И. Г. М., ЕГН: ***** от гр. Велинград, ул. ***** № 29 **ДА ЗАПЛАТИ** на Вива Кредит АД, ЕИК: 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, разноски по гр. д. 540/2023г. по описа на Районен съд Велинград в размер на общо 771,54 лв.

ОСЪЖДА, на осн. чл. 77 ГПК, Вива Кредит АД, ЕИК: 207343548, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Люлин“, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис 73Г, да заплати по сметка а Районен съд Велинград държавна такса в размер на 100 лв.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Окръжен съд Пазарджик, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Велинград: _____